

***Традиційні і сучасні методи
навчання та їх вплив на розвиток
професійних і життєвих
компетентностей учня –
випускника ліцею.***

**Презентацію до семінару розробила
методист вищої категорії**

Казанківського ПАЛ

Л.Г. Баранюк

МЕТА:

- опрацювати традиційні і сучасні методи навчання та їх вплив на розвиток професійних і життєвих компетентностей учня – випускника ліцею;**
- осмислити теоретичні основи традиційних і сучасних методів навчання з погляду наукового підходу;**
- вивчити та проаналізувати проблему методики впливу традиційних і сучасних методів навчання, розвитку і виховання ліцеїстів та роль самоосвіти у формуванні професіоналізму інженерно-педагогічних працівників Казанківського ПАЛ у застосуванні традиційних і сучасних методів навчання.**

A close-up, slightly blurred photograph of a hand holding a pen and writing on a document. The background is a light, neutral color, and the overall image has a soft, artistic feel. The text is overlaid on the left side of the image.

Епіграф :

**«Плохой учитель преподносит
истину,
хороший учит её находить».**

(А.Дистервег)

Метод - це головний інструмент педагогічної діяльності, лише з його допомогою виробляється продукт навчання, здійснюється взаємодія педагога й учнів.

Метод – це мистецтво ПЕДАГОГА спрямувати думки учнів у потрібне русло та організувати роботу за планом.

У структуру методу входять зміст навчання, шляхи досягнення мети, активність учнів, методичні прийоми, мета, способи, завдання, інструменти, засоби, правила, педагогічна майстерність

Найпоширеніша класифікація сучасних методів навчання:

- *за джерелом передачі та сприймання навчальної інформації* - словесні, наочні, практичні (С. Петровський, Є. Голант);
- *за характером пізнавальної діяльності учнів* - пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемне викладання, частково-пошуковий, дослідницький (І. Лернер, М. Скаткін);
- *залежно від основної дидактичної мети і завдань* - методи оволодіння новими знаннями, формування вмінь і навичок, перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок (М. Данилов, Б. Єсипов);

Найбільш поширеною в дидактиці останніх років є класифікація методів навчання, яку запропонував видатний дидакт Ю. Бабанський.

I група методів - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

II група методів - методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

III група методів - методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

IV група методів - бінарні, інтегровані (універсальні) методи.

I група методів - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

I підгрупа - за джерелом передачі навчальної інформації включає в себе:

Словесні методи навчання:

- Розповіді
- Бесіда
- Навчальна лекція
- Інструктаж

Наочні методи навчання:

- ілюстрація,
- Демонстрація

Практичні методи навчання

- постановка завдання, планування його виконання, стимулювання, регулювання і контроль за виконанням, аналіз підсумків практичної роботи, виявлення причин недоліків, корегування навчання для повного досягнення мети,
- вправи, що виконуються учнями із застосуванням комп'ютерів,
- досліді, вправи, лабораторні та практичні роботи,
- твори, реферати учнів.

II підгрупа - за логікою передачі та сприймання навчальної інформації

- **Індуктивні методи (У практичній педагогіці індуктивні методи втілюються у принципі: від часткового до загального, від конкретного до абстрактного).**
- **Дедуктивні методи (У практичній педагогіці активніше розвивають абстрактне мислення, сприяють засвоєнню навчального матеріалу на основі узагальнень).**

III підгрупа (М. Данилов, Б. Єсіпов) - за ступенем самостійного мислення учнів у процесі оволодіння знаннями, формуванням умінь і навичок методи поділяються на репродуктивні та проблемно-пошукові:

Репродуктивні методи навчання

Репродуктивні вправи особливо ефективно сприяють відпрацьовуванню практичних вмінь і навиків, так як перетворення в навик вимагає неодноразових дій за зразком.

Це потрібно знати!

Практичні роботи репродуктивного характеру відрізняються тим, що їх застосовують за зразком раніше або щойно набутих знань. При цьому, в ході практичної роботи не здійснюють самостійного набуття знань.

Проблемно-пошукові методи

Ці методи застосовуються в ході проблемного навчання. Слід зауважити, що під проблемною ситуацією треба вважати невідповідність між тим, що вивчається і вже вивченим. При цьому методі навчання викладач або майстер в.н. використовує такі прийоми:

- створює проблемну ситуацію (ставить питання, пропонує задачу, експериментальне завдання),
- організує колективне обговорення можливих підходів до рішення проблемної ситуації,
- стимулює висування гіпотез,

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!

Проблемно-пошукова методика, на відміну від репродуктивної, пояснювально-ілюстративної, має спиратися на самостійну, творчу пізнавальну діяльність учнів. Як відомо, поняття «творчість» - це створення нового, оригінального, суспільно-цінного матеріального або духовного продукту. Тому творчість учнів має лише репродуктивний характер, тому поняття творчості по відношенню до учнів застосовується лише частково.

IV підгрупа (П. Підкасистий, В. Паламарчук, В. Паламарчук) - за ступенем керівництва навчальною роботою поділяють методи на :

- **навчальна робота під керівництвом педагога - самостійна робота у класі**
- **самостійна робота учнів поза контролем педагога - самостійна робота вдома, в умовах виробництва**
- **навчальні дискусії можуть викликати інтерес до предмета, коли вони вміло організовані**
- **аналіз життєвих ситуацій викликає інтерес учнів як метод застосування теоретичних знань на практиці.**

II ГРУПА. МЕТОДИ СТИМУЛЮВАННЯ Й МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

I підгрупа - методи стимулювання інтересу до навчання:

- створення ситуації інтересу (використання пізнавальних ігор, цікавих пригод, гумористичних уривків, перегляд навчальних телепередач, кінофільмів).
- пізнавальні ігри як метод стимулювання та формування інтересу до знань (ігри-подорожі, вікторини тощо).

II підгрупа - метод стимулювання обов'язку й відповідальності

- диференційований та індивідуальний підходи, ситуація успіху в навчанні
- стимулювання обов'язку й відповідальності-привчити учня жити не тільки за стимулом «хочеться», а й за стимулом «необхідно»;
- єдині вимоги до вивчення предметів (орфографічні, дисциплінарні, організаційно-педагогічні).
- заохочення та покарання в навчанні: оцінка учня за успіхи, усне схвалення та осуд педагога.

III ГРУПА. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ, САМОКОНТРОЛЮ, ВЗАЄМОКОНТРОЛЮ, КОРЕКЦІЇ, САМОКОРЕКЦІЇ ТА ВЗАЄМОКОРЕКЦІЇ

- Оцінювання має ґрунтуватись на позитивному принципі, що, насамперед, передбачає врахування рівня досягнень учня, а не ступеня його невдач.
- Формування основних груп компетенцій учнів, яких потребує сучасне життя:
  - ◆ Соціальні
  - ◆ полікультурні
  - ◆ комунікативні
  - ◆ інформаційні,
  - ◆ саморозвитку та самоосвіти,

IV ГРУПА БІНАРНІ ТА ІНТЕГРОВАНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- Бінарні - подвійні, коли метод і форма зливаються в єдине ціле або два методи поєднуються в один.
- на інформаційному рівні (використання презентації, міні-проекту, тощо) словесна форма набуває бінарного характеру словесно-інформаційного методу;
- на проблемному або аналітичному рівні словесна форма набуває бінарного характеру словесно-проблемного методу;
- на дослідному рівні словесна форма набуває характеру словесно-дослідницького методу.

Педагог створює свій власний почерк завдяки застосуванню традиційних і сучасних методів та прийомів навчання

ПЕДАГОГ створює низку прийомів і методів шляхом спроб і відбору найефективніших, відкидаючи ті, що не сприймаються учнями.

ЗАПАМ'ЯТАЙТЕ!

Методи навчання не тільки спрямовані на передачу та сприймання знань, умінь і навичок, а й мають значно ширший діапазон дій, який виражається у функціях навчального процесу: освітній, виховній, розвивальній.